

N:o 97.

Af herr vice talmannen **G. F. Östberg**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändrade bestämmelser i fråga om den kommunala beskattningen i stad.*

Det är onekligen en svaghet i afseende på vår kommunala beskattning, att den så godt som uteslutande är grundad på bevillningen till staten. Det vore utan tvifvel bättre, om bidragen till kommunens utgifter kunde liksom skatterna till staten upptagas under flere olika skattetitlar, emedan den orättvisa, som kan uppstå genom tillämpning af den ena skatteformen, i sådant fall skulle kunna utjemnas genom tillämpning af andra. En förändring i sådan rigtning vore i synnerhet därför önskvärd, att inkomsttaxeringen omöjligen kan blifva fullt riktig och att de dervid uppkommande misstagen ferdubblas genom kommunalutskyldernas debitering. Och det kan dessutom alldeles icke tagas för gifvet, att den norm, enligt hvilken bevillningen till staten fördelas, äfven är den rättvisaste, då det gäller fördelningen af skatterna till kommunen.

I andra länder har man medgifvit kommunerna rätt att utkräfvat skatter, som ej grunda sig på skatter till staten, såsom hyresskatt, accis, skatt å utskänkning, inkomst- och näringsskatter på grund af särskild taxering m. m., hvarjemte i vissa länder är stadgadt, att hvad som icke på annat sätt uttages, skall utdebiteras efter samma grund som inkomstskatten till staten. Hos oss deremot skall, med undantag af utskänkingsavgifter och hundskatt samt några obetydliga personliga avgifter, all kommunalskatt utdebiteras på grund af den allmänna bevillningen. Äfven om antagligen den största delen af kommunalskatterna fortfarande måste utgå på samma sätt som hittills, synes det dock vara önskvärdt, att småningom en och annan ny kommunal skatteform blefve införd. Då man dervid bör tillvägagå med all varsamhet, synes det vara riktigast att låta det bero på vederbörande kommuner

sjelfva att afgöra, huruvida de vilja begagna sig af de nya skatteformerna eller icke.

Hvad som då i första rummet synes böra ifrågakomma, är att medgifva stadskommunerna rätt att uttaxera en särskild skatt, utgående i förhållande till hyran för af den skattskyldige begagnade lägenheter. Bostadens beskaffenhet utgör, då afseende fästes vid familjens storlek, en ganska god norm för bedömande af personens skatteförmåga, och hyresvärdet af de för handel eller industri använda lokalerna torde i allmänhet stå i någorlunda väl afvägdt förhållande till rörelsens omfattning. Det är tydligt, att en hyresskatt för affärs- eller fabrikslokaler icke komme att blifva beroende af den erhållna nettovinsten, och att hyresskatten komme att erläggas, äfven om affären ej lemnat någon vinst, men jag anser detta rättvist. Det kan nu inträffa, att en fabrik, som sysselsätter hundratals arbetare, men drifver sin verksamhet uteslutande med lånade penningar eller under ogynnsamma förhållanden och därför ej lemnar någon vinst, icke skattar ett öre till kommunen. Det vore dock billigt, att en sådan affär, hvilken lika väl som andra är i åtnjutande af alla de fördelar, som stå kommunens invånare till buds, borde åtminstone i någon mån bidraga till allmänna inrättningars underhåll. Dylika bidrag, afseende t. ex. gatuunderhåll, gatubelysning, polisbevakning, kunna skäligen anses såsom omkostnader för affären, lika väl som de afgifter, man måste erlägga till kommunen för det vatten och den gas, som af kommunen tillhandahålles.

Genom en hyresskatt å bostadslägenheter skulle man särskildt vinna, att personer, som hyra bostad och längre tid vistas inom kommunen, men äro mantalsskrifna å annan ort, finge erlägga någon skatt inom den kommun, der de vistas. Det vore utan tvifvel tillbörligt, att personer från andra orter, som bo i hufvudstaden hela vintern, finge lemna något bidrag till sådana stadens utgifter, hvaraf de åtnjuta lika stora fördelar som stadens egna innevånare.

Jag har tänkt mig, att grunderna för en hyresskatt skulle kunna uppställas ungefär på följande sätt:

Stadskommuner berättigas att uttaxera en särskild hyresskatt, utgående för såväl bostadslägenheter som till fabriker, verkstäder, handel eller affärsverksamhet af hvilket slag som helst begagnade lägenheter efter det erlagda hyresbeloppet eller, der lägenhet begagnas af fastighetens egare, efter belopp, som på grund af jämförelse med liknande lägenheter anses motsvara hyresvärdet.

För personer med stor familj beräknas hyran efter nedsatt belopp. Likaså bör befrielse ega rum för skolor, välgörenhetsinrättningar o. s. v.

Hyresskatten får bestämmas till högst fem procent af hyresbeloppet, och skall den bestämda procentsatsen minskas för hyresbelopp af minst 300 kronor men under 400 kronor med $\frac{1}{5}$, för hyresbelopp af minst 200 kronor men under 300 kronor med $\frac{2}{5}$, för hyresbelopp under 200 kronor med $\frac{3}{5}$.

Personer, som ej äro taxerade till allmän bevillning till staten, befrias från hyresskatt.

Det kan dessutom ifrågasättas, huruvida icke en högre procentsats af hyran skulle kunna bestämmas för personer, som ej äro mantals-skrifna inom kommunen och som därför icke på annat sätt skatta till densamma.

Det är svårt att bedöma, hvad en dylik skatt skulle kunna inbringa, men jag föreställer mig, att en hyresskatt, uppgående till fem procent af hyran, skulle komma att motsvara ungefär en krona för hvarje bevillningskrona, hvarigenom alltså den öfriga kommunalskatten skulle kunna minskas med samma belopp.

Det är min öfvertygelse, att införande af hyresskatt skulle bidra till en mera rättvis fördelning af de kommunala skattebördorna, och jag vill därför underställa frågan Riksdagens bedömande. Då den emellertid kräver en noggrannare utredning än som af mig kan lemnas eller af Riksdagen medhinnas, anser jag mig icke böra framställa något bestämdt förslag, utan hemställer,

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida icke kommunalförfattningarnes bestämmelser rörande den kommunala beskattningen må kunna ändras på sådant sätt, att stadskommuner berättigas att till bestridande af sina utgifter upptaga en särskild skatt, utgående efter hyresvärdet af de lägenheter, som af de skattskyldige begagnas, samt derefter för Riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Stockholm den 27 januari 1896.

G. F. Östberg.